Håkan Skogsjö

Notarien i Kalmar Jonas Nentzel kom från Nänsjö

Särtryck ur
Släkt och Hävd 2021:1
[ISSN 0489-1090]
utgiven av Genealogiska Föreningen

Distribuerad som pdf-fil 2025
Copyright © Håkan Skogsjö (CC BY-SA 4.0)

Notarien i Kalmar
Jonas Nentzel kom från Nänsjö

Av Håkan Skogsjö

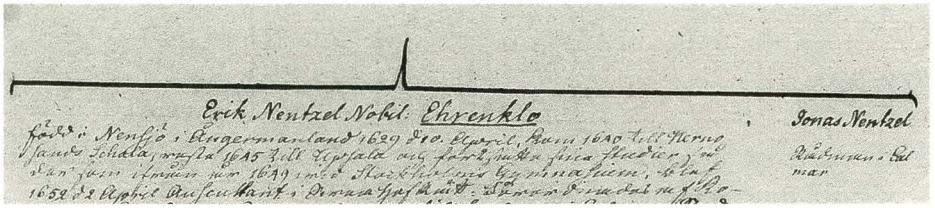

Detalj av genealogin i Riddarhuset som visar Jonas Nentzels omnämnande i den – bakgrunden till här gjorda undersökning som bekräftar att han var Erik Nentzels bror. Foto: ArkivDigital.

I min artikel om Nänsjösläkten nämner jag i förbigående i en fotnot en Jonas Nentzel, rådman i Kalmar (Släkt och Hävd nr 3, 2018, not 57). Uppgiften återgår på Nils Wilhelm Marks von Würtenbergs adelsgenealogier i Riddarhuset, sammanställda i början av 1800-talet (numera tillgängliga i ArkivDigital). Jonas Nentzel omtalas där som bror till häradshövdingen Erik Nentzel (1629–87), adlad Ehrenklo 1675. När jag skrev artikeln hade jag inte möjlighet att kontrollera uppgiftens sanningshalt.

Släktforskaren och läkaren Olof Cronberg i Växjö läste noten i Släkt och Hävd och rådfrågade boken Kalmar och Kalmarbor under 1600-talet av Gunnar Håkansson (Kalmar 1944). På sidan 195 återfanns Jonas Nentzel, dock inte som rådman utan notarie, med följande biografiska data: »Enligt Westrin var N. broder till stadspresidenten i Kalmar Erik N. adl. Ehrenklo. N. nämnes i rådstur. prot. 1666 d. 2 maj som lämplig att efterträda Lars Eriksson Rosenlund som notarie vid rådsturätten. Valdes som sådan s.å. den 14 maj. År 1668 d. 9 maj nämnes N. i samma källa såsom avliden året förut i dec. månad. Ogift.«

Olof Cronberg gjorde också ett arkivfynd som säkerställer Jonas Nentzels identitet. I Kalmar domkyrkas räkenskaper 1664–74 (Kalmar rådhusrätt och magistrat 1600–1830, grönt nr 3350 i Riksarkivet, volym 5 i ArkivDigital) finns den 26 dec 1667 följande notering om begravningen: »StadzNotarius Jonas Nentzel, 3 Ringningar med alle klåckerne, begrafuen utj Secretarij

Nentzels graf i högcoren, Bästa bårekläde, Niuther förmodeligen fritt för Embetet skull.«

I Elgenstiernas ättartavlor (del II, sid. 446) anges att Erik Nentzel blev syndicus i Kalmar 1658 och vice lagman i Södra Möre 1663, men först 1669 häradshövding och 1672 stadspresident i Kalmar. En syndikus var enligt Svenska Akademiens ordbok en anställd tjänsteman, exempelvis i en stad, med administrativa uppgifter. Att den nämnde sekreteraren Nentzel är identisk med syndikus Nentzel råder inget tvivel om. Att Jonas Nentzel begravdes i den grav som sekreteraren ägde i kyrkan torde också, tillsammans med vad som i övrigt är känt, räcka som bevis för att de bägge Nentzel i Kalmar var bröder.

Uppgiften hos Marks von Würtenberg att Erik Ehrenklo hade en bror Jonas Nentzel i Kalmar är alltså korrekt, men han måste degraderas från rådman till notarie. Brödernas föräldrar var bonden Jon Grelsson och hans hustru Anna Segersdotter i byn Nänsjö, Gudmundrå socken i Ångermanland, som bägge avled omkring 1670 och således överlevde sonen Jonas. I det ångermanländska källmaterialet har bröderna inte påträffats.

Håkan Skogsjö, Mariehamn, född 1958, journalist och författare. Redaktör för Genealogisk ungdoms tidskrift 1977–80, Släkthistoriskt forum 1982–91, Svenska antavlor 1980–82 och 1986–87, Släktforskarnas årsbok 1995–2013 och Nättidningen Rötter 1996–2004. Vice ordförande i Sveriges släktforskarförbund 1986–88, styrelseledamot i ArkivDigital sedan 2013. E-post: hak@aland.net.